

מסורת הש"ס

א) ערכין כג: טו
ב) ב"ק מג: כג
ג) ק"ב קכ"ה: טו
ד) ק"ב קכ"ה: טו
ה) ב"ק מ: טו
ו) ב"ק מ: טו
ז) ק"ד ק"א: טו

תורה אור השלם

1. והתודו את חסדך
אשר עשוי וחסדך את
אשמו בראשו וחסדך
אשר עשוי וחסדך את
אשמו בראשו וחסדך את
אשר עשוי וחסדך את

מוסף רש"י

מורסוף עוד דבר. בעל
חוב יוסף עור להלוות
דבר לזה (ש"ב כג).
וזקפן עליו במלוה.
שלא נתן לו שפעון דמי
השדה אלא כח לו שער
חוב עליה (כתובות כב).
ופייסיה בזווי. נמעות
דמי השדה שהיה חייב
לחממי פייס את המטה
בשביל ראובן שבאחריות
מכח לו (ש"ס). משלטי
שבירא אבון גבך. והיה
בעל חוב של אביו מוסק
ממנו שאין לנו קרקע.
והמעות לא היה לך
לתן. דמטלטלי דיתמי לא
משמעדי לבעל חוב ומה
גם אהי און לך לחזור
עליו על האחריות, לפי
שאין לנו קרקע מאביו
(ש"ס). מגבי להו ארעא.
שבטעוהו יתומים יפיע
לון קרקע בזמי המעות
והדר גבי מייסו בשביל
אחריות אביהם ולא מנו
לממיר לא ירשע קרקע
זה מאביו אלא לקחוסו
נמעות, דלמיר להו עיי
שעוד חוב אביסו בה
לסם אהי להם מירושם
קרקע שלקח אביסו בחיי
(ש"ס). בעל חוב. של
אביסו, חזרו וגובה
אותה מהם. כאלו פלה
להם ממש מירושם (ש"ס).
ח"ל ונתן לאשר אשם
לו. ולא כח לאשר
הלוה, אלא לאשר האשם
שלו, ואשם הוא קרן,
דאמרינן בחזנול (ב"ק
ק). למי שהקין שלו
(כתובות טו). לאשר הקין
שלו, ולא כח לאשר טעה
בו (ש"ס כב). כשהרהינו
אצלו. שמסכו פירו
משכון (כתובות טו). שנתנו
משכון ביד נכרי, דלא
מחוסר גובינא ולא שעוד
אלא קיימא ממש (ב"ק כב).

מוסף תוספות

א. שהיה לא הגיע זמן של
פריעה, כדמובא בכתובות
[פ] דבעינן הוכחה
שפיכסם לשם תפיסה
מחיים וכו'. ונא"ל לא זקפן
עליו במלוה הוה שפעון
מצי למימר שהיה תופס
ממון מחיים וכו', דמורסום
ליפרע מיד בלא איתור.
תוס' ר"פ.

כל שעה פרק שני פסחים

לא

ואסי מלוה ופריק. מן ההקדש בדבר מועט כדי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון וגובה חובו כדמתן בערכין צפרק שום יתומים (ג:).
הקדש צמטעים מנה והיה חובו מנה מוסף מלוה זה על הלוואתו דינר ופודה את הנכסים הללו מיד הקדש דינר זה ונטולין בחובו ודינר ליהיז מפרש טעמא

התם שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון. ואף על גב דלמיר רבא (כתובות דף עט:). הקדש חמץ ושיחרור מפקיעין מדי שיעבוד דוקא קדושת הגוף קאמר רבא כגון קונמות או בהמה לקרן או בגד שפירסו על המת כי הויא דיצמות(דף ק:). גבי אילטלא דמילתא דפירסוה יתמי אמיתנא דהוה משמעדי לכתובת האשה דלמיר רבא קנייא מיתנא אכל קדושת דמיס לא אמרינן: כי פליגי דאקדיש מלוה. בתוך הזמן את הקרקע המשועבד לו ולא הקדיש את החוב אלא הקרקע והשתא כשהגיע הזמן ולא פרעו זה והוא בלא לגבותה מן הלוה חוזר בו מן ההקדש: כיון דאילו הוה ליה זווזי ציוס הזמן הוה מסלק ליה למלוה מן הקרקע בזווי אישמתחא שלא היה הקרקע קנוי לו עדיין אלא עכשיו כשהוא גובה אותה בחובו היא נקנית לו: באחריות. שמה יטלנה בעל חוב דראובן משמעון בשביל חוב שיעבדה לו ראובן שישלם לו ראובן זה מעותיו לשמעון ולא היו לו נכסים עוד על דבר אחריות זה: וזקפן עליו צמלוה. שלא היו מעות לשמעון שפסק על שדה זו וכחז לראובן שטר עליהן ושיעבד נכסיו לו עליהן: ומא ראובן. המוכר וכל בעל חוב ששמעון משמעון ועדיין לא נתן קרקע שלקח אביסו בחיי (ש"ס). בעל חוב. של אביסו, חזרו וגובה אותה מהם. כאלו פלה להם ממש מירושם (ש"ס). ח"ל ונתן לאשר אשם לו. ולא כח לאשר הלוה, אלא לאשר האשם שלו, ואשם הוא קרן, דאמרינן בחזנול (ב"ק ק). למי שהקין שלו (כתובות טו). לאשר הקין שלו, ולא כח לאשר טעה בו (ש"ס כב). כשהרהינו אצלו. שמסכו פירו משכון (כתובות טו). שנתנו משכון ביד נכרי, דלא מחוסר גובינא ולא שעוד אלא קיימא ממש (ב"ק כב).

באחריות. שלא באחריות פשיטא דמתן לירושיו אפילו לא זקפן עליו צמלוה אכל באחריות קמ"ל דה"ל יעבד לנעמנו דה"ל כמפוס מחיים קמ"ל דלא חשיב ליה כמפוס מחיים כיון דזקפן עליו צמלוה: ופייסיה בזווי. רבותא נקט אף על פי שנתן מעות לא מצי למימר המעות שנתתיבתי לאביסו נתמי לו:

ואתי מלוה ופריק (ד) דנתן "מוסף עוד דינר ופודה את הנכסים האלו כי פליגי דובין מלוה וקדיש מלוה אביו אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקדיש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוה ליה זווזי הוה מסליק להו בזווי אישמתחא דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי ויהאמר רמי בר חמא בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן ואתא בעל חוב דראובן וטרף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסיה בזווי דינא הוא דאתו בני ראובן ואמרי ליה לשמעון אנן מטלטלי

שבק אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי ואמר רבא אי פיקח שמעון מגבי להו ארעא והדר גבי לה מינייהו דאמר רב נחמן יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבו מחיים דאבוהון דמי אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי חוזר וגובה אותה מהן הא הוי כמאן דובין יתמי נכסי דמי ואילו קני יתמי נכסי מי קא משתעבדי לבעל חוב שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא ליה לאבוכון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוכון מדר' נתן דתניא רבי נתן אומר דמנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו תנן נכרי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר בהנאה אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי מותר בהנאה אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי מותר בהנאה דישאל הוה קאי הכא במאי עסקינן כשהרהינו אצלו לימא כתנאי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אינו עובר משום רבי מאיר אמרו עובר מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר למפרע הוא גובה ומר סבר מכאן ולהבא הוא גובה ותסברא אימא סיפא אבל נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח דברי הכל עובר והא איפכא מיבעי ליה למאן דאמר התם אינו עובר הכא עובר דאמר התם עובר אינו עובר

מעות ולא היה לך ליתן לבעל חוב ולא לעבדן בשביל אחריות מוכרתך דמטלטלי דיתמי לא שיעבדוס חכמים לבעל חוב דקרקע של יתומים הוא דאמרינן בעל חוב גובה אותה צמלוה אביסו בחיי חל שיעבדוס עליהן אכל על מעות שלא היו בעין לא חייב שיעבדוס מחיים עליהן וכשהן בעין אין כאן לזה ולבעלי המעות דהיינו יתומים לא הלוה זה כלום: ואמר רבא גרסינן: אי פיקח. זה שמעון יטעון ויאמר להם אין לי מעות לפרוע לכם אלא קרקע יש לי ונתנה להם צמלוה (ש"ס). ומחר וגובה אותה מהם בשביל אחריות מכירה שקבל אביסו עליו דהשתא כי אביו הוה ארעא איגלאי מילתא דלאו המחובל לו כלום דשציק גביה אלא קרקע: בעל חוב. אחר של אביסו חזר וגובה אותה מהן אלמא אמרינן הנוטל קרקע בחובו מאותה שעה שנתן לו המעות נקנית לו: א"כ. אמרינן איגלאי מילתא למפרע שהיתה קנויה לאביסו קרקע זה שגבו בחוב אביסו משום הכי צ"ע אחר של אביסו חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבי לה מחיים דלצוהון דמי: אלא אי אמר. כל הגובה קרקע בחובו אינה קנויה לו אלא מגבייה ואיך אמאי בעל חוב אחר חוזר וגובה אותה מהן לא יאח דבר זה אלא כמי שקנו יתומים קרקע צמלוה מי הוה משמעדל לבעל חוב: שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא לבעל חוב דאבוכון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוכון מדרבי נתן. לעולם מכאן ולהבא הוא גובה ומאי דלמיר רב נחמן בעלמא בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן משום דלמיר לון בעל חוב ליתומים מכה מי צמלוה אביסו בחיי חל שיעבדוס עליהן אכל על מעות שלא היו בעין לא חייב שיעבדוס מחיים עליו מאלוה שיהיה נכרי ופריק (ד) דנתן "מוסף עוד דינר ופודה את הנכסים האלו כי פליגי דובין מלוה וקדיש מלוה אביו אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקדיש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוה ליה זווזי הוה מסלק ליה למלוה מן הקרקע בזווי אישמתחא דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי ויהאמר רמי בר חמא בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן ואתא בעל חוב דראובן וטרף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסיה בזווי דינא הוא דאתו בני ראובן ואמרי ליה לשמעון אנן מטלטלי

עין משפט
גד מצוה
א מ"י פ"ו מהלכות
ערכין הלכה טו:
ב מ"י פ"א מהל'
מלוה הלכה י סמג
עשין לז:
ג מ"י שם הלכה ט
וסמג שם טו"ע
ד מ"י ק"ו טע"ף א:
ה מ"י פ"ב שם הלכה
ד ו סמג עשין אג
טו"ע ח"מ ט"ו פו טע"ף
א:

מעות ולא היה לך ליתן לבעל חוב ולא לעבדן בשביל אחריות מוכרתך דמטלטלי דיתמי לא שיעבדוס חכמים לבעל חוב דקרקע של יתומים הוא דאמרינן בעל חוב גובה אותה צמלוה אביסו בחיי חל שיעבדוס עליהן אכל על מעות שלא היו בעין לא חייב שיעבדוס מחיים עליהן וכשהן בעין אין כאן לזה ולבעלי המעות דהיינו יתומים לא הלוה זה כלום: ואמר רבא גרסינן: אי פיקח. זה שמעון יטעון ויאמר להם אין לי מעות לפרוע לכם אלא קרקע יש לי ונתנה להם צמלוה (ש"ס). ומחר וגובה אותה מהם בשביל אחריות מכירה שקבל אביסו עליו דהשתא כי אביו הוה ארעא איגלאי מילתא דלאו המחובל לו כלום דשציק גביה אלא קרקע: בעל חוב. אחר של אביסו חזר וגובה אותה מהן אלמא אמרינן הנוטל קרקע בחובו מאותה שעה שנתן לו המעות נקנית לו: א"כ. אמרינן איגלאי מילתא למפרע שהיתה קנויה לאביסו קרקע זה שגבו בחוב אביסו משום הכי צ"ע אחר של אביסו חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבי לה מחיים דלצוהון דמי: אלא אי אמר. כל הגובה קרקע בחובו אינה קנויה לו אלא מגבייה ואיך אמאי בעל חוב אחר חוזר וגובה אותה מהן לא יאח דבר זה אלא כמי שקנו יתומים קרקע צמלוה מי הוה משמעדל לבעל חוב: שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא לבעל חוב דאבוכון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוכון מדרבי נתן. לעולם מכאן ולהבא הוא גובה ומאי דלמיר רב נחמן בעלמא בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן משום דלמיר לון בעל חוב ליתומים מכה מי צמלוה אביסו בחיי חל שיעבדוס עליהן אכל על מעות שלא היו בעין לא חייב שיעבדוס מחיים עליו מאלוה שיהיה נכרי ופריק (ד) דנתן "מוסף עוד דינר ופודה את הנכסים האלו כי פליגי דובין מלוה וקדיש מלוה אביו אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקדיש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוה ליה זווזי הוה מסלק ליה למלוה מן הקרקע בזווי אישמתחא דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי ויהאמר רמי בר חמא בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן ואתא בעל חוב דראובן וטרף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסיה בזווי דינא הוא דאתו בני ראובן ואמרי ליה לשמעון אנן מטלטלי